

Antropologija SZ i NZ

ISVU: 201283, IZ2019

ECTS 3

Antropologija Staroga i Novoga zavjeta

**Izborni predmet iz Kršćanske antropologije
352. ak. g. 2020./2021.**

ponedjeljkom od 12:15,

FFRZ – dvorana 003

amdg.ffrz.hr → nastava → FFRZ

“Video-udžbenik”

N. Bilić, *Biblijska antropologija* (EPUB)

Dođite, poklonimo se (Ps 95)

C Am F G Am F G C

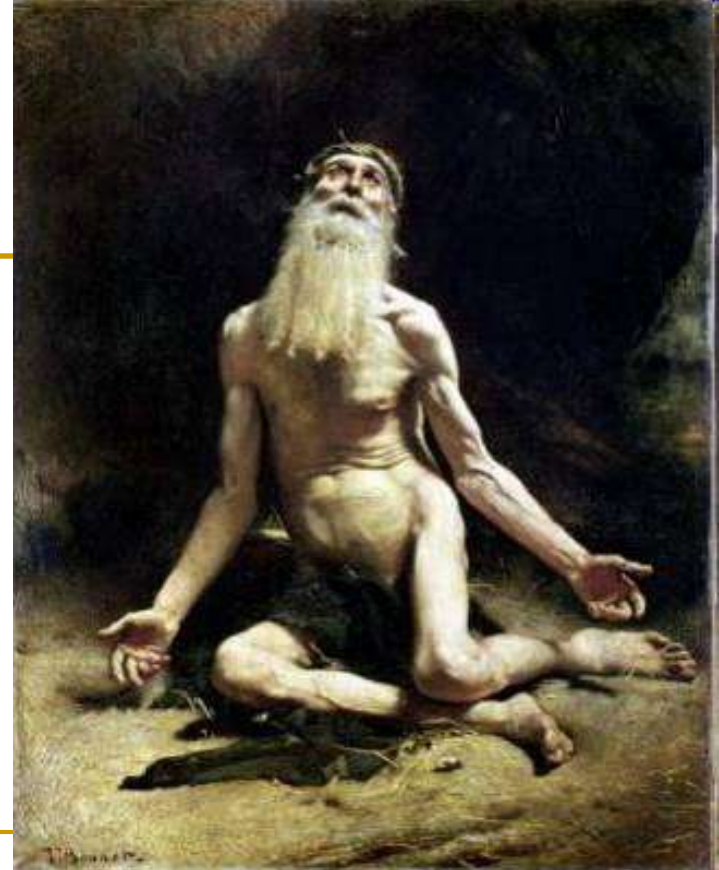
Do - đi - te po - klo - ni - mo se Bo - gu, do - đi - te on je naš Kralj

Problem patnje u Bibliji

- **Krajnja muka:**
- **“O, zašto izađoh iz majčina krila?” (Jr 20,18)**
- **Socijalni i teološki kontekst:**
- **“Držali smo da ga Bog udara i ponižava” (Iz 53,4)**
- **“Ako je pravednik Božji sin... iskušajmo ga mukom” (Mudr 2,18s)**
- **“U Boga se uzdao, neka spasi!” (Ps 22,9; Mt 27,43)**
- **Teška pitanja postavljamo u patnji**
- **Job na početku ima samoubilačke tendencije (usp. Jr)**
- **Mojsije (Izl 32,32; Br 11,5); Ilija (1 Kr 19,4); Tobit i Sara (Tob 3,6.13); Jona (5,3.8)**
- **Odgovor**
- **u Knjizi o Jobu ozbiljan opsegom i sadržajem**
- **U NZ – Kristov križ: patnja posvećena**

Job
u razgovoru
s Bogom

Job 38,1–42,6

Leon Bonnat, Job The Lilith Gallery of Toronto

Višestruk Božji odgovor

Lord answering Job out of the whirlwind, BLAKE, William (1805-06), Akvarel, Morgan Library, New York

■ 1) Prvi odgovor 38,1–42,6

□ Tko govori u 38,1; 40,1; 40,6?

■ “i odgovori יהוה Jobu” (38,1; 40,1; 40,6)

□ Tko govori u 40,3; 42,1?

■ “i odgovori Job” (40,3; 42,1)

□ Kako Job odgovara poslije
39,30; u 40,4; 42,4?

■ Šutnja →

■ → Volja za šutnjom:
“ruku na usta” (40,4)

■ → Poučljivost: “pouči me!” (42,4)

■ 2) Kome i kako Bog govori u 42,7–9?

■ Elifazu

□ negativna procjena

Struktura 38,1–42,6

□ 3 Božja govora Jobu i
2 Jobova odgovora:

■ יהוה: 38s

■ יהוה: 40,1s

■ ⇔ Job: 40,3–5

■ יהוה: 40,6–41,26

■ ⇔ Job: 42,1–6

□ 3x “i odgovori יהוה Jobu” (38,1; 40,1; 40,6)

□ 2x “i odgovori Job” (40,3; 42,1)

Konačan odgovor

- 3) u 42,10-17: Epilog
- vanjski preokret (42,10):
- **שוב שבות** *šub šebut*
“preokrenuti sudbinu”
 - povijesno iskustvo Izraela:
usp. Jr 29,14; 30,18; 32,44;
33,7.11.26; 49,6.39
 - *Koliko dugo Job živi (42,16)?*
- 140 godina (42,16)
 - *U kakvom je stanju Job u 42,6?*
- još uvijek u prahu i pepelu
 - *Na kojoj je “pozornici” Job od 38,1?*
- nebesko vijeće, gornja pozornica

Nov Jobov položaj

- Jobova želja iz npr. 9,16; 31,35
- “O kad bi se na moj zov i odazvao” (9,16)
- “na Svesilnom je da mi odgovori!” (31,35)
 - Tko govori i kako u 7,12; 30,20; 38,4?
- “stražu si nada mnom postavio” – Job (7,12) I. Meštrović, Job
- “k tebi vičem, pred tobom stojim” – Job (30,20)
- “Gdje si bio kad zemlju utemeljih?” – Bog (38,4)
- Tko zamračuje Božju misao? (38,2; 42,3)
 - Bog (38,2), Job (42,3)

Otvoreno sučeljenje

- 1. תרשיעני *taršî'enî* Job 10,2 ⇔ 40,8
 - “ti me proglašavaš zlikovcem”
- Job Bogu 10,2 ⇔ Bogu Jobu 40,8
 - KS: “suditi” (10,2)
⇔ “okriviti” (40,8)
- 2. Bog stavlja patnju u kontekst stvaranja svijeta i smisla ljudske egzistencije
- Kao Job u c3
 - *Što to znači?*
- Bog sluša otpočetka

Gonzalo Carrasco, Job on the Dunghill. Oil on canvas, 1881. Museo Nacional

Jobova utjeha

- Osjećaj u 42,6?
- “Kajem se” (?)
- **נחם** *niham* ražaliti se – utjeha?
 - Usp. 2,11; 7,13; 16,2; 21,34; 29,25; 42,11:
- prijatelji žele utješiti Joba (2,11)
- nadao se utjehi od ležaja (7,13)
- prijatelji ga ne mogu utješiti (16,2; 21,34)
- bio je drugima utjeha (29,25)
- rodbina naknadno tješi (42,11)
 - Ukupno 7x

Jan Lievens, Job on the Dunghill, 1631

Jobova utjeha

- Osjećaj u 42,6?
- “Kajem se” (?)
- **נחם** *niham* ražaliti se – utjeha?
 - Usp. 2,11; 7,13; 16,2; 21,34; 29,25; 42,11:
- prijatelji žele utješiti Joba (2,11)
- nadao se utjehi od ležaja (7,13)
- prijatelji ga ne mogu utješiti (16,2; 21,34)
- bio je drugima utjeha (29,25)
- rodbina naknadno tješi (42,11)
 - Ukupno 7x

Jan Lievens, Job on the Dunghill, 1631

Jobovo oko

- עיני 'ênî “**moje oko (oči)**”
16,20 ⇔ 42,5
 - pred Bogom sa suzama (16,20)
 - Š., KS: “suze moje”
 - sada ga vidi (42,5)
- *Moje oko* + ראה ra'â “**vidjeti**”:
 - Čežnja u 19,27?
- “Njega ću gledati, svojim očima...”
 - Ostvarenje u 42,5?
- “sada te oko moje vidi” (42,5)

ברכי נפשי את יהוה

barahi nafši et Adonaj (Ps 103)

melodija: donje note

[ba - ra - hi naf - ši et A - do - naj,

ba - ra - hi naf - ši et A - do - naj!]

**Blagoslivljaj, dušo moja,
Blagoslivljaj Gospodina!**

Psalmi Krista Raspetoga

Kristove riječi na križu

- Koje poznajemo, koliko ih ima?
 - “Žedan sam”, “Dovršeno je” (Iv 19,28.30)
 - “Danas u raju” (Lk 23,43)
 - “Evo ti sina” “...majke!” (Iv 19,26)
- Tri od 7 upućene Ocu – molitva

Molitve Raspetoga

- 1., „Oče, oprosti im! Ta ne znaju što čine.“ (Lk 23,34)
 - Oko 9 h (Mk 15,25)
- 2. *“Eloi, Eloi lama sabahtani?”* Mk 15,34;
(“Eli, Eli, lema...” Mt 27,46) usp. Ps 22,2
 - Kada (Mt 27,45; Mk 15,33; Lk 23,44)?
- Nakon tame od 12 do 3 (“pomrčina” Lk 23,45)
- 3. Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj! (23,46)
 - Usp. Ps 31,6

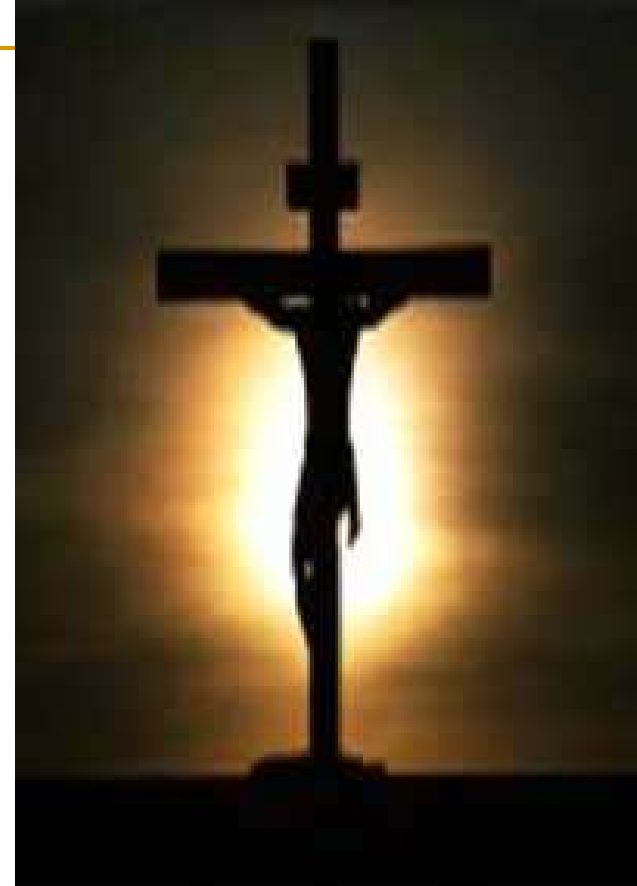
Mučenički vapaj

- Prvi krik (Mk 15,34; Mt 27,46)
 - Tko ga je opkolio (Ps 22,17):
- *Rulje* me zločinačke okružile (KS)
okružuje me *rulja* zlikovaca (Š.)
- *Crv* (v7) nasuprot v13.17.14
- *Bikovima, psima, lavovima*
- *psihofizičke muke u Ps 22,15.16.18?*
 - Srce se topi (15)
 - Sasušena snaga (KS: “grlo” 16)
 - Moj se jezik uz nepce slijepio (16)
 - Iv 19,28: “žedan sam”
 - Kostí mogu prebrojati (18)

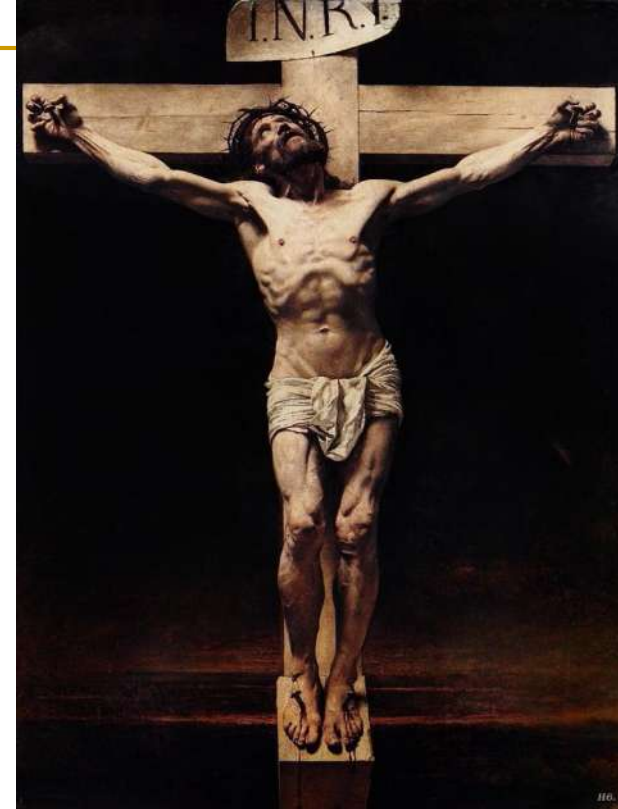
Bolan jauk

- Bližnji u Ps 22,17:
- Kockari kradu odjeću (Ps 22,19 usp. Iv 19,24)
- “Oni me *gledaju*” (Ps 22,18)
 - usp. Post 15,5; Br 21,9; Zah 12,10; Iv 19,37
- Ne boj se, *crviću!* (תולעת *tôlá‘at* Iz 41,14; Ps 22,7)
- Izriče muku pred Bogom (Ps 22,2)

Daleki Bog

- Čiji Bog? (Ps 22,2)
- “moj Bog” – Savez
 - od kada (11)?
- “Od krila majčina *Bog moj*”
 - Način (10):
- “Ti si me izveo” – uloga primalje (10a)
 - Mir mi dao (KS), skrio me (Š.) (10b)
- “Učio me *povjerenju*” (10b)
 - Oci imali *povjerenje* (“uzdali se” 5.6)

Bog mi je štít (Ps 31)

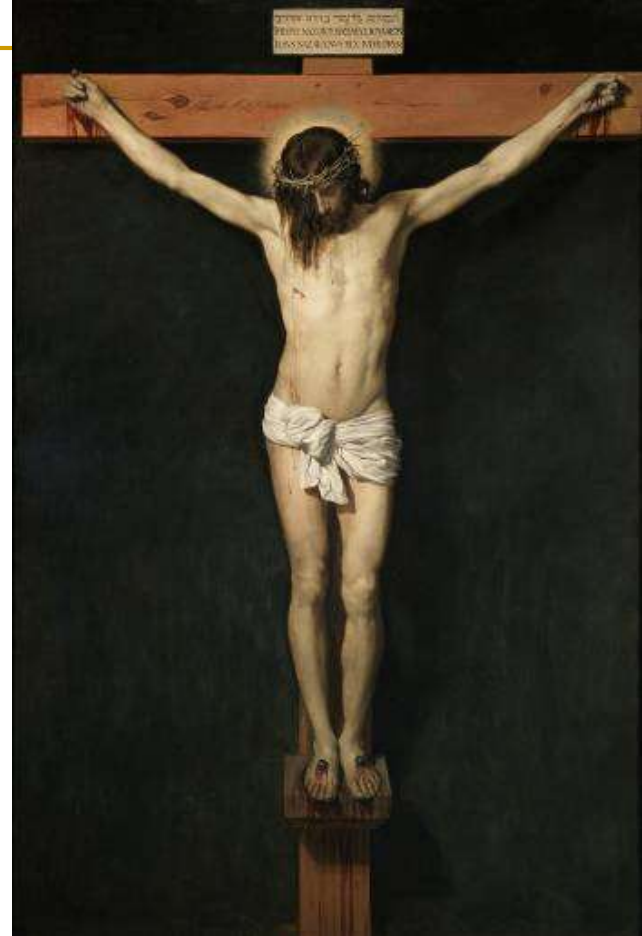

G D e D G D C D G (D')

Bog mi je štít hri-di-na mo - ja Bog mi je štít i moj spas

Teška poruga

- **“Uzdao se u Boga, neka ga spasi” (Ps 22,9)**
 - **“koji me vide podruguju mi se” (8) usp. Mt 27,43:**
- **svećenici, pismoznanci, starješine – teološki autoriteti:**
 - **“Uzdao se u Boga...”, isto razbojnici (44)**
- **Sebe ne može spasiti (Mt 27,42; Mk 15,31)**

Pitanje i molba

- **Zašto?** – למה *lámmâ*;
εἰς τί [eis ti] (Mk 15,34)
- **Za što? Čemu? Svrha?**
 - Uzrok blizine smrti
u Ps 22,16b:
- **“Ti” (Bog) si me bacio u smrtni prah**
 - Hrabra, bitna molitva (12.20):
- **Ne budi daleko! (⇔ daleko si! 2)**
Osnovna molba u Ps 22,22:
- **Spasi me!**

Preokret i uslišanje

- Ps 22,22b עֲנִיתָנִי *'anîṭānî*
- “odgovorio si mi”
 (“uslišio me” Šarić)
- ⇔ ne odgovaraš (2)
 - (KS, LXX, Vg: “moja jedna duša”)
- Nije prezreo muku jadnika (25)
 - Čudesan dovršetak (23.26.28.30):
- Osobno: “Hvalit ću te” (23.26)
 - Obratit će se svi krajevi zemlje (28)
- Silaze u prah – Bogu će se klanjati (30)

